

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ(СИЛАБУС)**

ЗАГАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНА

**Освітньо-професійної програми
«Екологія»**

2026-2027 навчальний рік

Галузь знань

Е Природничі науки, математика
і статистика

Спеціальність

Е2 Екологія

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Загальна інформація	Курс 1, семестр II. Кількість тижнів 2, кредити ЄКТС 6, години 180 Форма контролю залік
Кафедри та викладач	Кафедра хімії та екології Викладач: Волошина Наталія Олексіївна Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=XTfUMKoAAAAJ&hl=uk E-mail: n.o.voloshyna@udu.edu.ua
Організація практики	Настановча конференція 24.05.2027 р. звітна конференція 29.06.2027 р. Лінки на курс в MOODLE https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=4045
I. Основна мета та завдання практики	Метою практичної підготовки є: активізація форм, методів та засобів підготовки екологів до практичної діяльності; оволодіння студентами методиками екологічних досліджень, формування у студентів навиків використання набутих загальноєкологічних знань. Завданнями практичної підготовки є: - дослідження абіотичних складових навколишнього середовища, а також його фізико-географічних умов. - засвоєння методик відбору проб ґрунту, води, повітря, біологічних зразків і підготовки їх до лабораторних аналізів. - вивчення унікальних екосистем водних об'єктів (річок, озер) з комплексом характерної флори і фауни.

- засвоєння методик гербаризації рослин, визначення рослин за допомогою спеціальної літератури (визначників).
- ознайомлення з особливостями екосистем з точки зору існування в них тварин на базі зоологічного парку та виконання індивідуальних завдань з опису окремих таксонів фауни України.
- вивчення дендрофлори України на базі Ботанічного саду О.В.Фоміна та НБС імені М.М.Гришка.
- розвиток практичних умінь підготовки індивідуальних робіт у вигляді матеріалів конференцій, тез доповідей та наукових статей.

II. Результати навчання

ПРН02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПРН03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.

III. Політика практичної діяльності дисципліни

Вивчення фізико-географічних умов регіону. Абіотичні чинники навколишнього середовища місця проходження практики. Ознайомлення з водним середовищем. Дослідження еколого-гідрологічного стану водойми. Дослідження адаптації живих організмів до водного середовища. Виявлення екологічних груп рослин і тварин по відношенню до вологості. Ознайомлення з ґрунтом, як середовищем існування. Дослідження адаптації живих організмів до наземно-повітряного середовища. Визначення життєвого стану деревостою. Встановлення біотичних взаємовідносин між організмами та типами ланцюгів харчування. Складання екологічного паспорту території.

Форми звітності студента про практику.

Обговорення та аналіз ведення індивідуального щоденника навчальної практики проводиться безпосередньо під час заняття. Аналіз повноти виконання завдань польових досліджень проводиться безпосередньо під час заняття. Виконані завдання відповідно до запропонованих тем дослідження які окреслені робочою програмою практики оформлюються у вигляді звіту, що містить в собі аналіз теоретичного матеріалу, матеріалу що зібраний та оброблений (фото, відеоматеріали) у вигляді таблиць, діаграм та малюнків. У період проходження практики студенти готують індивідуальне завдання, що передбачає написання тез або статті.

Під час практики студенти ведуть щоденник з навчальної практики та складають звіт.

IV. Основні джерела для

1. Волошина Н.О. Екологія Частина I: навчальний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2020. – 243 с. <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30653/Voloshyna%20N.%20O.%20I.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

виконання завдань практики	2. Волошина Н.О. Екологія Частина II: навчальний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2020. – 219 с. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30654/Voloshyna%20N.%20O._II.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	3. Маленко Я.В., Ворошилова Н.В., Кобрюшко О.О., Перерва В.В. Загальна екологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 231 с.
	4. Загальна екологія : підручник / Л.І. Соломенко, В.М. Боголюбов, А.М. Волох ; вид. друге випр. і доп. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 352 с
	5. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 26.06.91. №1268-ХІІ. – Офіційна веб-сторінка. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12 .
	6. Сайт Міністерства захисту довкілля і природних ресурсів України. – Режим доступу: https://mepr.gov.ua/

V. Програма практики	Ознайомлення з метою, завданнями та змістом навчальної практики, технікою безпеки під час її проведення.
	Вивчення фізико-географічних умов регіону.
	Дослідження абіотичних чинників навколишнього середовища місця проходження практики.
	Ознайомлення з приладами, за допомогою яких вимірюють показники абіотичних кліматичних чинників навколишнього середовища.
	Ознайомлення з показниками абіотичних чинників навколишнього середовища для групи рослин, які мешкають в різних екологічних умовах.
	Ознайомлення з водним середовищем. Дослідження еколого-гідрологічного стану водойми.
	Адаптації живих організмів до водного середовища
	Ознайомлення з ґрунтом, як середовищем існування.
	Адаптації живих організмів до наземно-повітряного середовища
	Визначення життєвого стану деревостою.
	Дослідження рівня забруднення повітря оксидом вуглецю.
	Дослідження забрудненості повітря методами біоіндикації.
	Біотичні взаємовідносини між організмами та типи ланцюгів харчування.
	Дослідження складу і об'єму накопичення побутових відходів.

VI. Форми та методи контролю, критерії оцінювання	Вид діяльності студента-практиканта		Кількість балів
	1	Освоєння тем передбачених навчальною практикою:	0-50
		Дослідження фізико-географічних умов	10
		Дослідження об'єктів навколишнього середовища (води, ґрунту, біологічних об'єктів)	10
		Дослідження флори та фауни	10
		Гербаризація та визначення об'єктів рослинного світу (вивчення екологічних груп)	10
		Дослідження стану екосистем (дослідження стану дендрофлори об'єктів)	10

	ПЗФ)	
2	Щоденник навчальної практики	0 – 15
3	Виконання індивідуального завдання (підготовка тез або статті)	0 – 15
4	Оформлення та підготовка звіту	0 – 20
Всього:		100

Робочу програму практики (силабус) складено: професор кафедри хімії та екології, д.б.н., професор Наталія ВОЛОШИНА